

ДОБРЖАНСЬКИЙ Феодосій Григорович (12(25).01. 1900, м. Немирів, нині Вінн. обл. — 18. 12. 1975, м. Девіс, шт. Каліфорнія, США) — вчений-генетик. Професор (1936), академік АН США, Швейцарії, Данії, Бразилії. Закін. Київський університет (1921). Працював викл. зоології агроном. факультету Київ. політех. інституту; від 1924 — у Ленінгр. університеті (нині С.-Петербург), де працював у лаб. Ю. Філіпченка. 1927 отримав стипендію Міжнар. освіт. фонду і виїхав до Нью-Йорка для стажування у лаб. Т. Морґана в Колумбій. університеті. Від 1928 (з перервою) — у Каліфорній. технол. інституті; від 1936 — проф. генетики, від 1971 — проф.-консультант; 1940–70 — проф., 1970–71 — засл. проф. Рокфеллер. університету (Нью-Йорк). Засн. експерим. і популяц. генетики, спів-автор синтетич. теорії еволюції. Запропонував концепцію статевого розмноження і видоутворення; визначив роль природ. добору в процесах мікроеволюції; встановив, що різні види можуть містити ідентичні гени. Описав явище плеiotропії; застосувавши транслокацію між другою і

третьою хромосомами *Dr. melanogaster*, продемонстрував лінійне розташування генів у хромосомах; побудував перші цитол. карти 2-ї, 3-ї і 4-ї хромосом *Dr. melanogaster*. Пропагував у США досягнення вітчизн. генетики 20–30-х рр., зокрема за ред. Д. англ. мовою видано кн. «Факторы эволюции (Теория стабилизирующего отбора)» (Москва; Ленинград, 1946) І. Шмальгаузена, у його перекладі — праці С. Четверикова. Почес. д-р низки університетів США, Німеччини, Австралії, Італії та ін. країн. Голова Товариства генетики США (1941), Амер. т-в природознавців (1950), зоологів (1963). Його праці перекладено франц., нім., італ., швед., араб. та ін. мовами.

Основні праці

Genetics and the Origin of Species. New York, 1937; 1941; 1951; Heredity, Race and Society. New York, 1946; 1952; 1956 (співавтор); Evolution, Genetics and Man. New York, 1955; 1956; The Biological Basis of Human Freedom. New York, 1956; Mankind Evolving. New Haven, 1959; 1962; Heredity and the Nature of Man. New York, 1964; Genetic Diversity and Human Equality. New York, 1973.

Рекомендована література

1. Essays in Evolution and Genetics in Honor of Theodosius Dobzhansky. New York, 1970;
2. Голда Д. М. Ф. Г. Добржанський (до 90-річчя від дня народж.) // ЦГ. 1990. Т. 24, № 4;
3. Конашев М. Б. Феодосій Григорьевич Добржанский и становление генетики в Ленинградском университете // Исследования по генетике. 1994. Вып. 11;
4. Голда Д. М. Добржанський Феодосій Григорович // Генетика: Історія. Відкриття. Персоналії. Терміни. К., 2004.

Д. М. Голда

Бібліографічний опис:

Добржанський Феодосій Григорович / Д. М. Голда // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-22367>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).